

Poznajem obični grab

4. razred

Ako si ikada vidio/vidjela svjetlozelene oraščiće s krilima kako ih raznosi vjetar, to je plod graba, stabla koje može narasti i do 25 metara visine, s jajolikim i oštro nazubljenim listovima. Možeš ga naći i u nizinama, ali mu brežuljkasto područje bolje odgovara. Može doživjeti i više od 100 godina.

Istraži

Znate li koje je stablo bio Toporko u pripovijetki *Lutonjica Toporko i devet župančića* I. B. Mažuranić? Prema vjerovanju, koja ljekovita svojstva imaju listovi graba?

Likovni zadatak

Pripremila: Sanja Gjurčević

likovna tehnika: kombinirana tehnika – kolaž, tuš i drvce; kolaž-papiri, papir za čestitke
likovni elementi: kontrast, boja, crta
motiv: obični grab

ZADATAK

Promotri izgled lista običnog graba. Kakve crte primjećuješ? Koje je boje list? Prepoznaješ li nijanse boje? Iz mape uzmi kolaž-papire u nijansi zelene boje, iskidaj ih na manje dijelove i od njih načini jednu veliku polovicu lista običnog graba. Nalijepi pola iskidanog lista. Drugu polovicu lista nacrtaj tušem i drvcem. Obrati pažnju na različitost crta koje si prije uočio na listu. Te crte su žile lista. Dio lista koji si nalijepio možeš obrubiti konturnom crtom.

Poznajem hrast crniku

4. razred

Hodajući šumama Mediterana, možeš naići na jestivi plod koji se može kuhati, peći te koristiti kao brašno, a zove se žir. Pripada hrastu crnici koji može narasti i do 20 metara tvoreći široku, okruglastu krošnju. Za razliku od ostalih vrsta hrastova listovi su mu kožasti, duguljasti i tanki. Znaš li da se hrast od davnih dana smatrao vrhovnim stablom? Mnoga prezimena i imena mjesta i gradova u Hrvatskoj nose njegovo ime.

Istraži

Jedna od najljepših šuma hrasta crnike nalazi se na jednom hrvatskom otoku. Znaš li koji je to otok? Znaš li od čega su nastala imena Dubravko, Dubravka, Dubrava, Dubrovnik?

Likovni zadatak

Pripremila: Sanja Gjurčević

likovna tehnika: kombinirana tehnika – kolaž, tuš i drvce; kolaž-papiri, papir za čestitke

likovni elementi: kontrast, boja, crta

motiv: obični grab

ZADATAK

Odaberi neki svoj stari rad u akvarelu. Škarama izreži oblike lista hrasta crnike i njegovih žirova. Zalijepi izrezane oblike u obliku krošnje hrasta crnike. Flomasterima doctraj obrisne i strukturne crte listova i žirova. Rekompozicijom i redefinicijom dobit ćeš sliku svoje krošnje hrasta crnike.

Poznajem pitomi kesten

5. razred

Plod pitomoga kestena nam je svima poznat jer se njegov miris ujesen širi ulicama grada, a jedemo ga pečenoga ili kuhanoga. Svi ga naravno poznajete i naziv mu je kesten. Ova vrsta voli jako kisela tla i živi u pojasu hrasta kitnjaka i lužnjaka, na području kontinentalne Hrvatske. Pitomi kesten je biljka s koje pčele mogu skupiti najveće količine peludi, a njegov je med izuzetno zdrav.

Istraži

Koji je glavni sastojak ploda kestena?
Zašto je on zdrav?

Likovni zadatak

Pripremila: Sanja Gjurčević

likovna tehnika: kombinirana – lavirani tuš, crtači bijeli papir i reciklirani papir iz likovne mape

likovni elementi: obrisne crte, tok i karakter crta
motiv: list pitomog kestena

ZADATAK

Pogledaj kako izgleda list pitomog kestena. Gdje uočavaš obrisne crte? Kakvog su karaktera crte koje uočavaš na listu?

Na crtači bijeli papir zalijepi 3 do 4 veća komada recikliranog papira koji si prethodno iskidao. Iskidani papiri mogu biti bilo kojega organskog (slobodnog) oblika.

Laviranim tušem, kistom i perom nacrtaj nekoliko listova pitomog kestena. Crte različitog karaktera slobodno prelaze preko bijeloga, glatkog papira i preko recikliranog papira. Lavirani tuš ostavljaće drugačije crte na bijelom glatkom papiru, a drugačije na recikliranom papiru. Tako će bogatstvo crta biti još veće.

Poznajem smreku

5. razred

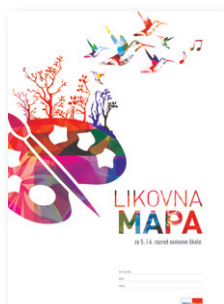
Krošnja smreke je uska, piramidalna, pravilno razgranata s ušiljenim vrhom. Iglice su oko grančica pravilno, spiralno raspoređene, šiljaste i oble, a češeri vise. Znaš li da su mlade iglice smreke bogate vitaminom C, može ih se koristiti kao zdravu proljetnu grickalicu, za pripremanje čaja ili sirupa, a smola se može žvakati kao žvakaća guma? Čak je i unutrašnji dio kore (kambij) jestiv, koji se osušen i samljeven može koristiti kao dodatak brašnu.

Istraži

Koje drvo najčešće kitimo za Božić? Kako razlikovati jelu i smreku?

Likovni zadatak

likovna tehnika: crtaća monotipija

likovni elementi: slikarske teksture, grafika, otisak, matrica

motiv: smreka

ZADATAK

Kakva je tekstura iglica smreke? Kakav je tekstura njenog češera? Promotri i usporedi.

Na keramičkoj pločici načini matricu tako što ćeš različitim potezima nanositi boju. Dobit ćeš različite slikarske teksture. Prikaži smrekine iglice i češer. Nakon što si stavio papir na matricu, papir treba malo pritisnuti. Na poledinu papira možeš olovkom nešto do crtati. Ono što si do crtao, ostat će na grafičkom listu. Grafički list popiši.

Poznajem bijeli grab

6. razred

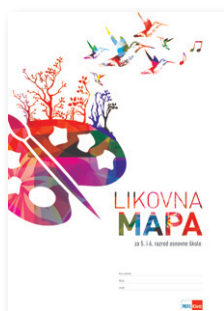
Hodajući sušnim područjima na nadmorskim visinama većim od 1000 metara, možeš vidjeti drvo niskoga rasta (do 10 m) čiji su listovi izduženo jajasti i dvostruko nazubljeni. Može ga se uzgajati kao živu ogradu jer dobro podnosi orezivanje. Koristi se i u građevini, izradi glazbala te se smatra najboljim drvom za ogrjev.

Istraži

Što su goleti i kako su povezane s bijelim grabom?

Likovni zadatak

likovna tehnika: kombinirana tehnika – kolaž, tuš i pero; kolaž-papir s teksturama, crni ili sivi koričar, paus-papir

likovni elementi: scenografija

motiv: bijeli grab

ZADATAK

Radite u paru. Iz kolaž-papir s teksturama iz mape iskidajte različite nijanse zelene boje u obliku listova graba različitih dimenzija. Iskidane oblike zalijepite na tvrdi karton koji će predstavljati pozornicu za predstavu čija se radnja odvija u košnjama bijelog graba. Tušem na paus-papir nacrtajte strukturne i gradbene crte svakog lista. Grafički list popiši.

Poznajem alepski bor

6. razred

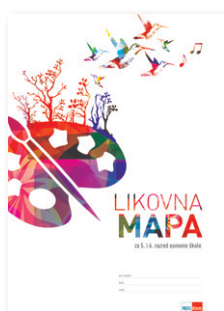
Vrsta ima nepravilan oblik krošnje i neravno stablo što je posljedica rasta na siromašnom tlu i nedostatka vode. Upravo zbog tih malih zahtjeva za vodom i hranjivim tлом smatra se pionirskom vrstom drveta na oskudnim tlima. Alepski bor nazvan je po sirijskom gradu Alepu, odakle se proširio u naše krajeve i najprisutnija je vrsta bora u Primorju i Dalmaciji.

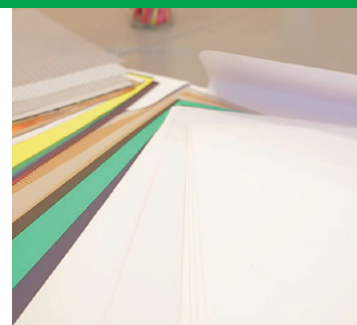
Istraži

Je li ti poznat osjećaj kada dođeš na more i već pri prvim udisajima sav umor nestaje i lakše dišeš? Zašto?

Likovni zadatak

likovna tehnika: glinamol, tempera
likovni elementi: puna plastika, plošno istanjena masa
motiv: alepski bor

ZADATAK

Različitim načinima oblikovanja glinamola napravi kompoziciju oblika. Neka ti inspiracija budu duge iglice alepskog bora i njegovi puni češeri. Ritmičnom izmjenom plošno istanjenih masa dobit ćeš zanimljivu skulpturu. Kad se glinamol osuši, možeš ga obojati temperama. Ako temperu nanosiš spužvicom, možeš dobiti zanimljivi efekt. Poigraj se.

ŽELIMO, POZNAJEM, STVARAM...

Poznajem hrast lužnjak

7. razred

Hrast lužnjak raste na vlažnom tlu i možeš ga naći u nizinskim krajevima Hrvatske, posebice u Posavini gdje tvori čiste lužnjakove šume. Listovi su valovitog ruba i pričvršćeni vrlo kratkom peteljkom za granu, a žir se razvija na dugim peteljkaama i često su po dva žira zajedno. Plod hrasta je žir koji je hrana brojnim šumskim životinjama. U narodnoj medicini kora se koristi protiv probavnih tegoba ili tegoba usne šupljine. Žirovi se prže i melju te se koriste kao zamjenska kava ili se mljeveni dodaju brašnu ili varivima da ih zgusnu.

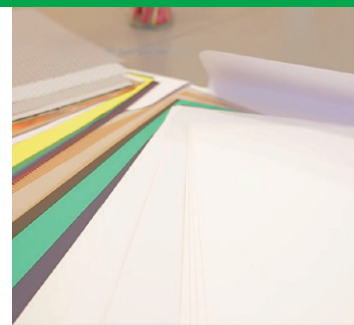
Istraži

Znaš li kako razlikovati hrast lužnjak od hrasta kitnjaka? Žir se često koristi kao simbol. Znaš li čega?

Likovni zadatak

likovna tehnika: tempera; akvarel-papir
likovni elementi: koloristička modulacija, izražajnost (ekspresija), dizajn
motiv: list hrasta lužnjaka

ZADATAK

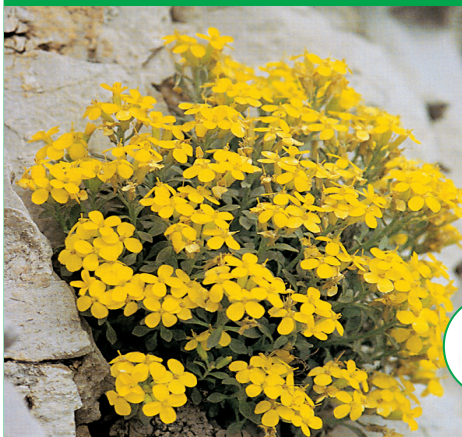
Naslikaj temperom list hrasta lužnjaka na polovici lista akvarel-papira iz mape. Koristi samo tople i hladne boje. Toplim bojama oslikaj osvijetljene dijelove lista, a hladnim bojama osjenčane dijelove lista. Svaki učenik će izraziti svoj list koji može predstavljati njega. Na razini razreda na veliki hamer papir crnim flomasterom nacrtajte veliko stablo hrasta lužnjaka. Njega možete naslikati i tonskom modelacijom. Nacrtano ili naslikano stablo predstavljat će razred. Svaki će učenik izrezati svoju ekspresiju lista i zaljepiti ga na naslikano razredno stablo hrasta. Razred će dobiti svoj plakat. Na plakatu možete napisati slogan razreda, primjerice: *lako smo različiti, činimo prekrasnu cjelinu.*

Poznajem velebitsku degeniju

7. razred

Endemična je i ugrožena vrsta Velebita. Otkrio ju je botaničar Arpad Degen, po kojemu je i nazvana. Ima cvjetove jarke žute boje, četiri laticice i četiri lapa. Listovi su prekriveni srebrnastim dlačicama. Motiv je na kovanici od 50 lipa i na poštanskoj marki.

Istraži

Zašto je velebitska degenija ugrožena vrsta? Znaš li da ju je moguće kupiti, istraži gdje?

Likovni zadatak

likovna tehnika: drvene boje ili suhe pastele;
amber ili koričar

likovni elementi: ritmovi – dominacija,
alternacija, varijacija, gradacija i radijacija

motiv: velebitska degenija

ZADATAK

Promotri cvijet velebitske degenije. Iz sredine cvijeta srcoliko se otvaraju četiri laticice. Stvaraju ritam. Na amber-papiru ili koričaru nacrtaj mandalu. Neka te inspirira jednostavnost cvijeta velebitske degenije. Razmisli kako bi ti nastavio graditi njezine jednostavne laticice dodavajući i oblikujući svoje ritmove. Svoje oblike možeš obojati drvenim bojama ili suhim pastelama u različitim bojama.

Poznajem hrast medunac

8. razred

Ovu vrstu možeš naći na Mediteranu, ali i u kontinentalnom dijelu Hrvatske. Listovi su obrnuto jajasti, plitko režnjasti, zagasito zelenih plojki, dlakavi s donje strane (prilagodba na sušne uvjete). Živi do 500 godina. Dubrovnik je imenovan po dubovoj šumi, a dub je drugo narodno ime za hrast medunac.

Istraži

Znaš li da se hrast medunac na Medvednici razlikuje od onoga u Hrvatskom primorju. Zašto?

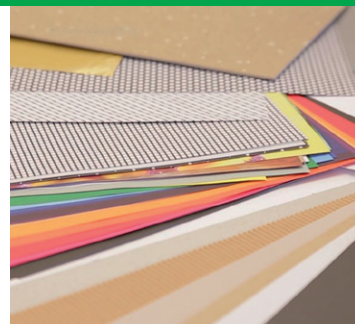
Likovni zadatak

likovna tehnika: papir-plastika; amber, natron-papir

likovni elementi: konkavno-konveksna masa, kontrast mase i prostora, kontrast udubljeno – ispupčeno

motiv: hrast medunac

ZADATAK

Dobro promotri list i žir hrasta medunca te primijeti odnos udubljenog i ispupčenog. Ispupčen je žir, a udubljena mu je „kapica“. Udubljenje se pojavljuje i na listu ovisno u kojem položaju je list i koliko je savinut. Papir oblikuj u prostoru. Koristite tvrdi papir koji možete savijati, rezati i modelirati i mekši papir kojim možete cijelu skulpturu iskaširati. Kaširanje (papier-mâché) je tehnika modeliranja uz pomoć papira namočenog u drvofix ljepilo koje je pomiješano s malo vode. Vode neka bude manje nego ljepila u omjeru 1 : 3. Ritam udubljenog i ispupčenog na svojim skulpturama dobit ćete različitim načinima savijanja papira.

Poznajem bukvu

8. razred

Šetajući se brdskim područjima iznad 400 metara nadmorske visine, možeš naići na stablo do visine 40 metara, bogate i razgranate krošnje. Kora joj je tipične pepeljastosive boje, tanka i glatka, a listovi jajasti, kratko ušiljenog vrha i pilasto no nježno zaobljenog ruba na kratkoj peteljci. Plod je bukvice, trobridna i obavijena bodljikavim drvenastim ovojem. Pogađaš, radi se o bukvi. U Hrvatskoj je najrasprostranjenije šumsko stablo.

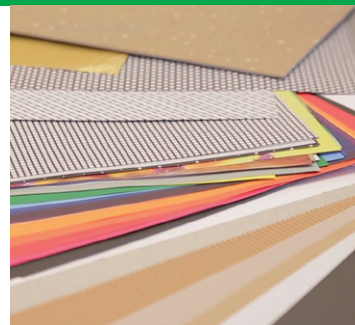
Istraži

Plod bukve bukvice je vrlo koristan za čovjeka i životinje. Zašto? Istraži podrijetlo riječi *bukva* u rječnicima, kao i značenje riječi *bukvalno*. Znaš li da je na njemačkom *das Buch* (knjiga) nastalo od *die Buche* (bukva) jer su stari Germani pisali po bukvinjoj kori.

Likovni zadatak

likovna tehnika: ugljen i bijela kreda; natron-papir
likovni elementi: kompozicija linearnih tekstura
motiv: bukva

ZADATAK

Kako izgleda površina lista bukve i površina njenog ploda bukvice? Kakvim ih crtama možeš dočarati? Ugljenom i bijelom kredom na natron-papiru dočaraj različite teksture lista bukve i njenog ploda bukvice.

